

हृदयानन्दकरो ऽध्वरांशभाजाम् । क्षितिरुत्तमसखवत्य-
नेकद्विपपत्यश्वधनोरुगोकुलाद्या । क्षितिपैरभिपालनप्र-
दङ्गा द्युचरस्त्राधजना तदा विभाति । विविधैर्वियदुज्जैः
पयोद्वैतभूमिं पयसाभितर्पयद्भिः । सुरराजपुरीः शुभे
ऽत्र वर्षे वल्लसस्या क्षितिरुत्तमर्द्धियुक्ता ।

श्लोः—“गालोक्षुमत्यपि धरा धरणीधराभधाराधरोक्षित-
पयःपारपूर्णवप्रा । श्रीमत्सुरोरुहतताम्बुतडागकीर्णा
योधेव भाव्यभिनयभरणोक्षवलाङ्गी । क्षत्रं क्षितौ
क्षपितभूरिवलारिपक्षम् उद्भुतनैकजयगव्दविरावितायम् ।
संहृष्टगिष्टजनदुष्टविनष्टवर्गां गां पालयन्त्यवनिपा नग-
राकराद्याम् । मेपीयते मधु मधौ सह कामिनीभिर्जे-
गीयते श्रवणहारि सवेणुवीणम् । बोभुज्यते ऽतिथि-
सहृत्स्वजनैः सहास्रम् अवदे सितस्व मदनस्व जयाव-
चोषः” ।

श्लोः—“उद्भुत्तदस्य गणभूरिरणाकुलानि राष्ट्रागवनेकपशु-
विश्वविनाशतानि । रोक्ष्यमाणहतवन्धुजनैर्जनैश्च रो-
गोत्तमाकुलकुलानि बुभुक्षया च । वातोद्धताम्बुधरव-
र्जितमन्तरिक्षम् आरुगणनैकविटपं च धरातलं, द्यौः ।
नष्टार्कचन्द्रकिरणातिरजोऽवनङ्गा, तोयाशयाश्च विजलाः
सरितोऽपि तनूयः । जातानि कुलचिदतोयतया विनाशम्
कृच्छन्ति पुष्टिमपराणि जलोक्षितानि । सस्यानि मन्द-
मभिवर्धन्ति हत्वश्लौ वर्षे दिवाकरसुतस्य सदा प्रवृत्ते” ।

अणुरपटुमयूखो नीचगो ऽन्यैर्जितो वा न सकलफल-
दाता पुष्टिदोऽतो ऽन्यथा यः । यदशुभमशुभेऽवदे मासजं
तस्य वृद्धिः शुभफलमपि चैवं याप्यमन्योऽन्यतायाम्” ।

ग्रहवृद्धिः पु० ६त० । ग्रहोद्देशेन होमाऽधिकरणे
वृद्धिभेदे स च ग्रहयज्ञगन्धे २७६२ष्ट० दर्शितः ।

ग्रहविप्र पु० ६त० । ग्रहोद्देशेन दानपहणेन पतिते विप्रभेदे
(देवत्वे) “तस्य ग्रहदानोद्देश्यता च ग्रहयामले
६पटले उक्ता यथा

“तुलादानञ्च यो दद्याद् ग्रहविप्राय सुन्दरि । आपन्मुक्तो
भवेत् सोऽपि भुवि संमोदते सुखम् । सुवर्णस्य तुलां
दद्याद् ग्रहविप्राय यः प्रिये ! । तस्य तृष्टः सुरशुकरा-
शुर्वर्द्धिं करोति सः । यस्तु रौप्यतुलादानं दद्याद् ग्रह-
द्विजाय च । सन्तुष्टस्तस्य शुक्रः सन् स सहजेद्दीर्घजीवितम् ।
ग्रहद्विजाय यो दद्यात्तुलां ताम्रस्य पार्वतीति । । सन्तुष्टो
मङ्गलस्तस्य दीर्घायुः करोति हि । यो दद्याद् ग्रहविप्राय
पितृव्यस्य तुलां प्रिये ! । तस्य तद्वो वधः कुर्यादायुः-

पुष्टिं सुगौरवम् । ग्रहविप्राय लौहस्य तुलां यस्तु
प्रयच्छति । प्रीतः शनैश्चरस्तस्य विपुलायुः प्रयच्छति ।
शीतकस्य तुलां दद्याद् ग्रहविप्राय यः प्रिये ! । तस्या-
यु राहुः सुप्रीतः सौभाग्यायुः प्रयच्छति । यः स्वर्पर-
तुलां दद्याद् ग्रहविप्राय सुन्दरि ! सन्तुष्टो भगवान् केतु-
स्तस्यायुर्वर्द्धयेत् सुखम् । तुलां ताम्रस्य यो दद्याद्
ग्रहविप्राय सुन्दरि ! । आदित्यस्तस्य स प्रीतो दीर्घायुः
परियच्छति । ग्रहविप्राय यो दद्याद् तुलां कांस्यस्य
सुन्दरि ! । सन्तुष्टस्तस्य रात्रीशोविभूत्यायुः प्रयच्छति” ।

ग्रहशुद्धाटका न० ६० सं० २० अ० उक्ते ग्रहयोगभेदे यथा
“यस्यां दिशि दृश्यन्ते विशन्ति तारापञ्चा रविं सर्वे ।
भवति भयं दिशि तस्यामायुधकोपक्षुधातङ्कैः । चक्र-
धनुःशङ्खाटकदण्डपुरासवज्रसंस्थानाः । क्षुद्रदष्टिकरा
लोके समराय च मानवेन्द्राणाम् । यस्मिन् खांशे दृश्या
ग्रहमाला दिनकरे दिनान्तगते । तत्क्षय्यो भवति रूपः
परचक्रोपद्रव्य महान् । यस्मिन् दृष्टे कुर्युः समागमं
तज्जनान् ग्रहा हन्युः । अविभेदनाः परस्परसमलम्ब-
यूखाः शिवास्तेषाम् । ग्रहसंवर्तसमागमसम्भोहसमाज-
सन्निपाताख्याः । कोशस्थे तेषामभिधास्ये लक्षणं
सफलम् । एकैर्चे चत्वारः सह पौरैर्यायिनो ऽथ वा
पञ्च । संवर्ते नाम भवेच्छिखिराङ्कयुतः स सम्भोहः ।
पौरैः पौरसमेतो याथी सह यायिना समाजाख्यः ।
यमजीवसङ्क्रमे ऽन्यो यद्यागच्छेत्तदा कोशः । उदितः
पञ्चादेकः प्राक् चान्यो यदि स सन्निपाताख्यः । अवि-
कृततनवः स्निग्धा विपुलाश्च समागमे धन्याः । समौ
तु संवर्तसमागमाख्यौ सम्भोहकोशौ भयदौ प्रजानाम् ।
समाजसञ्ज्ञः सुसमः प्रदिष्टो वैरप्रकोपः खलु सन्निपाते”
ग्रहसमागम पु० ६त० । चन्द्रेण सह भौमादिपञ्चग्रह-
योगभेदे । ग्रहयुतिगन्धे ग्रहशुद्धाटकगन्धे च विवर्तितः
ग्रहादि पु० पा० उक्ते कर्त्तरि शिनिप्रत्ययनिमित्ते धातु-
गणभेदे स च गणः शिन्त्यन्तया प्रा० ग० स्त० उक्तो यथा
ग्राही उत्साहो उद्गाही उद्गासी स्थायी मन्त्री संभर्ही
(रक्षशुवपशां नौ) निरक्षी निम्नावी निवाही निशायी
(याचूव्याहूजवदवसां प्रतिषिद्धानाम्) अयाची अव्या-
हारी असंव्याहारी अत्राजी अवादी अवासी (अचाः
अचित्तकर्त्तृकानाम्) अकारी अहारी अविनायी
विशायी विनायी (अभिभावी भूते) अनराधी
उपरोधी परिभवी भरिभावी इति ग्रहादिराजतिनश्च”